

Arkivsak-dok. 26/12968-2
Saksbehandler Laila Irene Vestby

Saksgang
Formannskapet 2023 - 2027

Møtedato
24.09.2026

Sak nr.
107/26

Evaluering av partnerskapene i Østfold - høring

Innstillingssak.

Medsaksbehandlere: Ann-Magritt Holøs, Nathalie Bekkelund, Hanne Pentz

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunedirektørens vurdering i saksframlegget oversendes Østfold fylkeskommune som Sarpsborg kommune sitt høringssvar på Evaluering av partnerskapene i Østfold.

Vedlegg:

E-post: Høring - Evaluering av partnerskapene i Østfold - Klima Østfold
Høringsbrev - evaluering av partnerskapene i Østfold 18.06.2026
2026 05 22 Evaluering av partnerskap i Østfold - endelig rapport

Sammendrag:

Østfold fylkeskommune har fått evaluert de ulike partnerskapene i Østfold som fylkeskommunene holder i, jf. vedlegg 3. Sarpsborg kommune har fått evalueringsrapporten på høring.

Sarpsborg kommune er part i fem partnerskap; Klima Østfold, Klimapartnere Østfold, Partnerskap folkehelse, Partnerskap for næringsutvikling i Østfold og Partnerskap for karriereveiledning. Østfold fylkeskommune har i tillegg Regionalt partnerskap for landbruk og Kompetanseforum Østfold.

I Østfold fylkeskommune sin oppfølging av evalueringen mener kommunedirektøren at ressursbruken for det enkelte partnerskap bør vurderes kritisk opp mot nytten. Videre bør det ses på om arbeidsformen er hensiktsmessig.

Kommunedirektøren støtter hovedkonklusjonen i rapporten. Det er viktig å tydeliggjøre hvilke oppgaver som bør løses i partnerskap og hvilke som bør ligge i linjen.

Evalueringsrapporten foreslår noen endringer i partnerskapene.

Det foreslås at Klima Østfold videreføres som hovedarena på klimaområdet. Videre anbefales at Klimapartnere Østfold ikke videreføres som eget partnerskap i dagens form, men innarbeides under Klima Østfold. Kommunedirektøren er skeptisk til dette. Klima Østfold

er en samarbeidsarena for kommunene, fylkeskommunen og statsforvalteren. Klimapartnere Østfold retter seg mot næringsaktører. Denne forskjellen er viktig.

Rapporten vurderer at Partnerskap for folkehelse er relevant og godt forankret, men at målstrukturen er bred, og at det er lite tydelig mål- og resultatstyring. På bakgrunn av dette anbefaler rapporten at det generelle folkehelsearbeidet videreføres i linjeorganisasjonen i fylkeskommunen og kommunene. Kommunedirektøren er enig i dette, men understreker samtidig at det faglige Folkehelsenettverket bør videreføres. Dette av hensyn til kompetanseheving og bedre koordinering av folkehelsearbeidet i kommunen. I dag er det et kriterium fra Østfold fylkeskommune at kommunen er partner i Partnerskap for folkehelse for å kunne søke om regionale folkehelsemidler. Evalueringsrapporten sier ikke noe om hvordan midlene skal ivaretas videre. Kommunedirektøren er opptatt av at det fortsatt skal være mulig for kommunene å søke om og motta regionale folkehelsemidler dersom partnerskapet opphører.

Evalueringen konkluderer med at Partnerskap for næringsutvikling er et nyttig partnerskap, men at det er behov for en funksjonell omlegging. Ledelse og drift bør flyttes til næringsaktørene, mens fylkeskommunen får en tilretteleggende rolle. Kommunedirektøren støtter dette.

Rapporten anbefaler at Partnerskap for karriereveiledning ikke videreføres som et eget partnerskap, men at hovedfunksjonene legges til linjeorganisasjonen. Dette støttes av kommunedirektøren, men nettverkene mellom karriereveiledere og rådgivere i ungdomsskole og videregående skole må videreføres.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunedirektørens vurdering i saksframlegget oversendes Østfold fylkeskommune som Sarpsborg kommune sin høringsuttalelse til evalueringsrapporten for partnerskapene i Østfold.

Utredning:

Østfold fylkeskommune har fått gjennomført en evaluering av partnerskapene i Østfold. Fylkeskommunen har ikke selv vurdert evalueringsrapporten ennå, men sendt evalueringen på høring til kommunene først med frist 24.09.2026, jf. vedlegg. Sarpsborg kommune har fått utsatt høringsfristen noen dager.

Det er følgende sju partnerskap i Østfold:

- Klima Østfold
- Klimapartnere Østfold (Nasjonalt)
- Regionalt partnerskap for landbruk
- Kompetanseforum Østfold
- Partnerskap folkehelse
- Partnerskap for næringsutvikling i Østfold
- Partnerskap for karriereveiledning

Alle kommunene i Østfold er partnere i «Klima Østfold», «Partnerskap for folkehelse» og «Partnerskap for karriereveiledning». «Klimapartnere Østfold» er et nasjonalt partnerskap der Fredrikstad og Sarpsborg kommuner er de eneste kommunene fra Østfold. I «Partnerskap for næringsutvikling» er det kun bykommunene som er partnere. I partnerskapene «Regionalt partnerskap for landbruk» og «Kompetanseforum Østfold» er ikke kommunene partnere.

Fra evalueringsrapporten:

Nedenfor gjengis hva evalueringsrapporten sier om hovedkonklusjoner og overordnede anbefalinger og struktur:

- **Samlet hovedkonklusjon**

Samlet viser denne evalueringen at partnerskapene i Østfold fylkeskommune er relevante for fylkeskommunens samfunnsoppdrag og at de dekker sentrale regionale utfordringer knyttet til verdiskaping, kompetanse, klima, landbruk og folkehelse. Den sterkeste og best dokumenterte nytteverdien ligger i samordning, læring, møteplasser, mobilisering og felles situasjonsforståelse. Samtidig er det svakere grunnlag for å si at dagens partnerskapsportefølje samlet fungerer som en tydelig samordnet struktur med klar arbeidsdeling, tydeligere mål- og resultatstyring og tilstrekkelig målbarhet. Hovedbildet er derfor at partnerskapene samlet har høy relevans, men at porteføljen har svakere strukturell tydelighet, særlig når det gjelder overlapp, grensesnitt og ansvars- og oppgavefordeling.

- **Overordnede anbefalinger om struktur**

Det best underbygde hovedgrepet er ikke å etablere flere arenaer, men å tydeliggjøre hvilke oppgaver som bør løses i partnerskap, hvilke som bør ligge i linjen, og hvilke som bør samordnes tydeligere med rådgivende og politiske arenaer. Kompetansefeltet fremstår som porteføljens viktigste samordningsakse, men også som området med størst risiko for overlapp og overbelastning. Klimaområdet peker mot en tydeligere samlet struktur med Klima Østfold som hovedarena. På enkelte områder peker materialet også mot å legge oppgavene til linjeorganisasjonen i fylkeskommunen og i kommunene, særlig for karriereveiledning og det generelle folkehelsearbeidet. Samlet anbefales en mer differensiert partnerskapsportefølje, der partnerskapsformen brukes der den gir tydelig merverdi, og der linjen eller andre arenaer brukes der dette fremstår som mer hensiktsmessig.

Evalueringsrapporten anbefaler følgende om det enkelte partnerskap:

- **Klima Østfold**

Klima Østfold vurderes samlet som et relevant og nyttig partnerskap med høy aktivitet, god gjennomføringsevne og tydelig funksjon som samordnings-, lærings- og utviklingsarena på klimaområdet. Samtidig er det svakere dokumentasjon på direkte klimaeffekter og tydelig sammenheng mellom ressursbruk, aktiviteter og måloppnåelse. Hovedutfordringen er derfor ikke manglende relevans, men behovet for tydeligere prioritering, tydeligere mål- og resultatstyring og dokumentasjon av klimaeffekter. Rapporten anbefaler å videreføre Klima Østfold som hovedarena på klimaområdet, men med tydeligere prioritering, bedre dokumentasjon av resultater og sterkere synliggjøring av partnerskapets merverdi.

- **Klimapartnere Østfold**

Klimapartnere Østfold vurderes samlet som et relevant og nyttig nettverk med høy strategisk og mobiliserende verdi, særlig gjennom møteplasser, erfaringsdeling, kompetansebygging og tilgang til nasjonale nettverk. Samtidig er resultatfokuset svakt, administrativ kapasitet begrenset og grenseflaten mot Klima Østfold for lite tydelig. Hovedutfordringen er derfor at partnerskapet har høy aktivitet og relevans, men svakere dokumentert effekt og mindre tydelig egenfunksjon. Rapporten anbefaler at Klimapartnere Østfold ikke videreføres som eget partnerskap i dagens form, men innarbeides under Klima Østfold som et tydelig aktivitetsspor for mobilisering, nettverk og ekstern kobling, samtidig som nasjonal deltakelse videreføres etter konkret vurdering av nytte.

- **Regionalt partnerskap for landbruk**

Regionalt partnerskap for landbruket i Østfold vurderes samlet som en relevant, robust og institusjonelt godt forankret samarbeidsarena med tydelig virkemiddelfunksjon. Partnerskapet har dokumentert påvirkning på prioriteringer, særlig knyttet til regionale tilretteleggingsmidler og investerings- og bedriftsutviklingsmidler, og fremstår som mindre strukturproblematisk enn flere av de andre arenaene. Samtidig er dokumentasjonen sterkere på prosess, prioritering og samordning enn på bredere samfunnseffekter som verdiskaping, rekruttering og grønn omstilling. Det anbefales derfor videreføring, men med tydeligere resultatindikatorer, sterkere effektoppfølgning og klarere prioritering av utviklingsoppgaver utover virkemiddelforvaltning.

- **Kompetanseforum Østfold**

Kompetanseforum Østfold vurderes samlet som et relevant partnerskap med høy nytte som regional kunnskaps-, samordnings- og mobiliseringsarena. Forumet svarer på sentrale utfordringer knyttet til kompetansebehov, arbeidskraft og inkludering, men fungerer bedre som strategisk og koordinerende arena enn som et direkte operativt virkemiddel med tydelig dokumenterte effekter. Hovedutfordringene er bredt mandat, svakere mål- og resultatstyring og risiko for overbelastning dersom nye oppgaver legges til uten tydeligere prioritering. Det anbefales derfor videreføring og styrking, med en tydeligere avgrensning av mandat, færre prioriterte innsatsområder og klarere rolleavklaring. Dette særlig i lys av at forumet foreslås gitt en utvidet rolle i Program for innenforskap.

- **Partnerskap folkehelse**

Partnerskap for folkehelse vurderes samlet som relevant og godt forankret, men også som et partnerskap med bred målstruktur, mindre tydelig mål- og resultatstyring og med en betydelig linjenær karakter. Den tydeligste nytteverdien ligger i samordning, strukturbygging og felles retning, mens det er svakere dokumentasjon på konkrete effekter og på hvilken merverdi partnerskapsformen gir utover oppgaver som allerede ligger i kommunene og fylkeskommunen. Hovedutfordringen er at partnerskapet favner bredt og at forholdet til Program for innenforskap er utilstrekkelig avklart. Det anbefales derfor at det generelle folkehelsearbeidet videreføres i linjeorganisasjonen i fylkeskommunen og kommunene. Møteplass- og samordningsbehov kan fortsatt ivaretas, men bør knyttes tydeligere til det kommunene faktisk trenger og til oppgaver der partnerskapsformen gir en klar merverdi.

- **Partnerskap for næringsutvikling i Østfold**

Partnerskap for Næringsutvikling vurderes samlet som et relevant partnerskap med tydelig strategisk forankring, men med en mindre tydelig operativ rolle og begrenset gjennomføringskraft. Den sterkeste nytteverdien ligger i møteplassfunksjon, samordning og regional dialog, mens det er svakere dokumentasjon på målbare effekter på verdiskaping og sysselsetting. Hovedutfordringene er bred målstruktur, svakere resultatoppfølging og uklare grenseflater mot andre arenaer som arbeider med næringslivets kompetansebehov. Rapporten anbefaler derfor videreføring med funksjonell omlegging, der ledelse og drift flyttes til næringsaktørene, mens fylkeskommunen får en tilretteleggende rolle og ser møteplassfunksjonen i sammenheng med Kompetanseforum Østfold der dette er relevant.

- **Partnerskap for karriereveiledning**

Partnerskap for karriereveiledning vurderes samlet som et relevant og nyttig samarbeid med høy praktisk nytte i et tjenestenært og fragmentert felt. Samtidig skiller det seg fra flere av de andre partnerskapene ved at det i større grad bærer preg av en linjefunksjon enn av et regionalt, strategisk partnerskap. Hovedutfordringene er sårbarhet, personavhengighet, svakere institusjonalisering og svak digital målgruppetilpasning. Det best underbygde utviklingspunktet er derfor at

dagens modell ikke bør videreføres som et partnerskap. Hovedfunksjonen bør legges til linjeorganisasjonen i fylkeskommunen og kommunene, mens møteplass- og FoU-funksjoner kan videreføres i mer avgrenset form og ses i sammenheng med Kompetanseforum Østfold.

Kommunedirektørens vurdering:

Kommunedirektøren stiller spørsmål ved om Østfold fylkeskommune og kommunene får tilstrekkelig igjen for de ressursene som brukes på de ulike partnerskapene. I arbeidet med å følge opp evalueringen bør ressursbruken for det enkelte partnerskap vurderes kritisk opp mot nytten. Videre bør det ses på om arbeidsformen er hensiktsmessig.

Kommunedirektøren støtter hovedkonklusjonen i rapporten. Det er viktig å tydeliggjøre hvilke oppgaver som bør løses i partnerskap, hvilke som bør ligge i linjen, og hvilke som bør samordnes tydeligere med rådgivende og politiske arenaer. Det er også viktig å være tydelig på de enkelte partnerskapenes hensikt og mål.

Evalueringsrapporten anbefaler noen endringer for partnerskapene i Østfold. Nedenfor har kommunedirektøren gjort vurderinger knyttet til de partnerskapene der Sarpsborg kommune er partner.

Klima Østfold og Klimapartnere Østfold

På klimaområdet er kommunedirektøren enig i evalueringens overordnede vurdering at Klima Østfold er et relevant og nyttig partnerskap med høy aktivitet og en tydelig funksjon som arena for samordning, læring og utvikling på klimaområdet.

Samtidig er kommunedirektøren kritisk til at behovet for tydeligere mål- og resultatstyring og bedre dokumentasjon av direkte klimaeffekter løftes fram som en hovedutfordring for partnerskapet. De konkrete klimaresultatene oppnås i den enkelte kommune og avhenger blant annet av kommunens politiske prioriteringer, organisering, økonomiske rammer og administrative kapasitet. Nettverkets resultater kan derfor ikke uten videre måles på samme måte som resultatene av et konkret tiltak eller prosjekt.

Klima Østfolds viktigste funksjon er å styrke kommunenes forutsetninger for å lykkes med sitt eget klimaarbeid. Gjennom erfaringsdeling, kompetansebygging, faglig støtte og utvikling av felles kunnskapsgrunnlag bidrar nettverket til å gjøre klimakontaktene og kommunene bedre rustet til å utvikle og gjennomføre tiltak. Kommunene lærer av hverandre, unngår unødvendig dobbeltarbeid og får tilgang til kompetanse og erfaringer som det kan være krevende å bygge opp i hver enkelt kommune.

Kommunedirektøren oppfatter Klimapartnere Østfold som en søsterorganisasjon til Klima Østfold. De to nettverkene har beslektede formål, men henvender seg i hovedsak til ulike målgrupper og dekker forskjellige behov. Klima Østfold er en samarbeidsarena for kommunene, fylkeskommunen og statsforvalteren. Klimapartnere Østfold retter seg mot næringsaktører. Denne forskjellen er viktig. Kommunene og næringslivet har ulike roller, rammebetingelser, beslutningsprosesser og behov for faglig samarbeid.

Kommunedirektøren opplever det derfor som en styrke at de to partnerskapene er organisatorisk adskilt. Det gir mulighet til å rendyrke partnerskapenes egenart og prioritere temaer og arbeidsformer som er relevante for den enkelte målgruppen. Kommunedirektøren mener også at en tydelig avgrensning kan gjøre samarbeidet mer effektivt, fordi deltakerne

får arbeide konsentrert med problemstillinger som er direkte knyttet til deres roller og ansvarsområder.

Kommunedirektøren vurderer at det ikke er til hinder for samarbeid at partnerskapene er separate. Tvert imot kan det legges til rette for målrettet samarbeid om temaer der de offentlige aktørene og næringslivet har felles interesser. Felles møteplasser og prosjekter kan utvikles når dette gir en tydelig merverdi, uten at partnerskapene nødvendigvis må slås sammen organisatorisk.

Partnerskap for folkehelse

Rapporten anbefaler at Partnerskap for folkehelse ikke videreføres som et partnerskap, men at aktiviteten i partnerskapet videreføres i linjeorganisasjonen. Kommunedirektøren er enig i dette, men ønsker samtidig at det faglige Folkehelsenettverket videreføres.

Nettverkssamlingene er nyttige for kompetansedeling og erfaringsutveksling, og de bidrar til både kompetanseheving og bedre koordinering av folkehelsearbeidet i kommunen.

Program for innenforskap er i dag tett koblet til Partnerskap for folkehelse. Evalueringen mener at Program for innenforskap ikke bør videreføres i dette partnerskapet, men flyttes til Kompetanseforum Østfold. Dersom Program for innenforskap flyttes helt over til Kompetanseforum, mener kommunedirektøren det er viktig å sørge for at folkehelseperspektivet ivaretas i den videre organiseringen, og at helse, livskvalitet, sosial bærekraft og levekår tydelig integreres i det videre arbeidet rundt innenforskap.

I følge Partnerskapsavtalen for folkehelse er det i dag et kriterium at kommunen er partner i partnerskapet for å kunne søke om regionale folkehelsemidler. Regionale folkehelsemidler er et viktig tilskudd for folkehelsearbeidet i Sarpsborg kommune. Evalueringsrapporten sier ikke noe om hvordan midlene skal ivaretas videre. Kommunedirektøren er opptatt av at det fortsatt skal være mulig for kommunene å søke om og motta regionale folkehelsemidler dersom partnerskapet opphører, og ønsker at fylkeskommunen ivaretar dette i sin videre behandling av evalueringen.

Partnerskap for næringsutvikling

Kommunedirektøren støtter evalueringens konklusjon om at Partnerskap for næringsutvikling er et nyttig partnerskap, men støtter en omlegging, der ledelse og drift flyttes til næringsaktørene, mens fylkeskommunen får en tilretteleggende rolle. På den måten kan også viktige satsinger fra kommuner og regioner i større grad bli løftet fram i partnerskapet.

På næringsutviklingsfeltet er det flere pågående endrings- og/eller utviklingsprosjekter under arbeid i regionen:

- Fylkeskommunen har, i samarbeid med Smart Innovation Norway, fått godkjent Østfold som innovasjonsdistrikt i EU-programmet Horizon Europe Regional Innovation Valley.
- I Søndre Østfold IPR er det et pågående næringsutviklingsprosjekt som skal vurdere hvordan kommunene kan finne nye samarbeidsformer for å styrke næringsutviklingsarbeidet i Søndre Østfold.

Kommunedirektøren mener rapporten peker på et vesentlig poeng når det gjelder koblingen mellom arenaer med ulike roller på næringsområdet. Fylkeskommunen, IPR-ene og kommunene bør ta et felles ansvar for å utvikle gode samarbeidsarenaer og prosjekter. Det er derfor viktig at de ovenstående momentene sees og vurderes i sammenheng

Partnerskap for karriereveiledning

Kommunedirektøren støtter rapportens hovedkonklusjon om at dagens modell for Partnerskap for karriereveiledning ikke videreføres som et eget partnerskap, men at hovedfunksjonene legges til linjeorganisasjonen. Samtidig vil kommunedirektøren understreke at det er avgjørende at de etablerte samarbeidsstrukturene mellom ungdomsskolene og de videregående skolene ivaretas og videreføres. Nettverkene for karriereveiledere og rådgivere i grunnskole og videregående opplæring har stor verdi i arbeidet med overganger mellom skoleslagene og bidrar til bedre koordinering, erfaringsdeling og felles forståelse av elevenes behov.

Kommunedirektørens erfaring er at styringssamarbeidet i hovedsak har vært preget av orienteringer og faglige oppdateringer fra Østfold fylkeskommune. Kommunedirektøren mener at partnerskapet i begrenset grad har gitt rom for drøfting av behov og utfordringer knyttet til grunnskolens arbeid med karriereveiledning og til overgangen mellom ungdomsskole og videregående opplæring. Samtidig har nettverkssamarbeidet mellom rådgivere og karriereveiledere vært praksisnært, relevant og verdifullt for ungdomsskolene. På bakgrunn av kommunens erfaringer ser kommunedirektøren behov for en framtidig organisering som legger til rette for samarbeid, felles prioriteringer og tydelige ansvars- og beslutningslinjer mellom kommune og fylkeskommune, men mer direkte mellom relevante tjenester, for eksempel ungdomsskole og videregående skole, Østfold fylkeskommune og NAV.

Dersom partnerskapet utvikles mener kommunedirektøren det er viktig for Sarpsborg kommune at følgende ivaretas:

- Nettverkene mellom karriereveiledere og rådgivere i ungdomsskole og videregående skole må videreføres.
- Kommunikasjonsveier og ansvarsforhold må være tydelige. Det må være tydelig hvem som har ansvar for koordinering og oppfølging av samarbeidet mellom ungdomsskolene og de videregående skolene, og hvor beslutningsmyndighet ligger.
- Nettverkslederfunksjonen eller tilsvarende koordinerende funksjoner bør videreføres for å sikre kontinuitet og sammenheng i arbeidet.
- Samarbeidet bør organiseres så nær praksisfeltet som mulig, slik at møtearenaene oppleves relevante og gir direkte støtte til arbeidet med elever og overganger. Samtidig må skoleiernivåene være koplet på for å sikre helhet, sammenheng og forankring i arbeidet.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunedirektørens vurdering oversendes som Sarpsborg kommunes høringsuttalelse til evaluering av partnerskapene i Østfold.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Evalueringen i seg selv har ingen direkte økonomiske konsekvenser for Sarpsborg kommune.

En eventuell endring i partnerskapene slik som anbefalt i evalueringsrapporten kan imidlertid på sikt påvirke kommunens ressursbruk og behov for deltakelse i regionale samarbeidsarenaer. Det er også usikkert om anbefalingen i partnerskapet om folkehelse vil påvirke kommunens mulighet til å søke og motta regionale folkehelsemidler. Kommunen mottar i dag årlig om lag 250 000 – 400 000 kroner per år.

Miljø:

Evalueringen i seg selv har ingen direkte miljømessige konsekvenser for Sarpsborg kommune. En eventuell endring i partnerskapene på klimaområdet som anbefalt i evalueringsrapporten, der Klimapartnere Østfold inkluderes i Klima Østfold mener kommunedirektøren ikke vil styrke gjennomføringen av miljøtiltak i regionen. De to partnerskapene henvender seg i hovedsak til ulike målgrupper og dekker forskjellige behov. Klima Østfold er først og fremst en samarbeidsarena for kommunene, fylkeskommunen og statsforvalteren. Klimapartnere Østfold retter seg mot næringsaktører. Denne forskjellen er viktig.

Folkehelse:

Evalueringen i seg selv har ingen direkte konsekvenser for folkehelse i Sarpsborg kommune.

Dersom det blir en endring i Partnerskap for folkehelse som anbefalt i evalueringsrapporten kan Sarpsborg kommune få mindre tilgjengelige midler til folkehelsearbeidet. I dag er det et kriterium at kommunen er partner i Partnerskap for folkehelse for å kunne søke om regionale folkehelsemidler. Regionale folkehelsemidler er et viktig tilskudd for folkehelsearbeidet i Sarpsborg kommune. Evalueringsrapporten sier ikke noe om hvordan midlene skal ivaretas videre.